

WAT GEBEURT

Filosofische reisimpressies van
door het leven getekende man die
troost zoekt in het woord en de
van taal bevrijdde schoonheid
ontdekt

Deel 1

*Gevoelsimpressies van Marein, de zwerver, door
stad, duingebied, Egypte, Lofoten, Antwerpen en
het Klooster (2005-2009)*

Deel 2

Berlijn, de stad en het toegeëigende (2009)

*Verdere onderzoeken van de zwerver naar
schoonheid*

Verteld door: **Marein**

Beschreven door: **Kornelis Simon Leeuwerink**

Uitgeverij Aspekt

blauw en grijs-witte wolken. Een ontmoeting van twee landen, ook dat nog. Het waait iets te hard, dus ga ik naar binnen.

Dan ons vele filosofoer. Over Epicures, Nietzsche, enz. Over bijvoorbeeld de vraag: is er angst voor de vergetelheid? Dus in werken voort te willen leven. Het ideaal van eer en roem, dat vervolgens niet wordt bereikt. Ook omdat je anders in elkaar zit (hetgeen overigens juist goed kan zijn) is reden je mislukt te voelen. Dom, dom, dom. Epicures vindt eer en roem onbelangrijk. Want, draagt het ergens toe bij? En wat betreft het genot: hier in harmonie en mate mee om te gaan. Niet je lichaam verwaarlozen. De angst voor de dood is onwenselijk, zegt Epicures. Daar heb je vrienden voor nodig.

Socrates: wijsheid en een goed mens zijn, vallen samen. Plato: het goede, het ware en het schone zijn één.

Lijden is nodig ter verdieping van inzicht. Niet willen weten wat je niet kunt weten, want weten is behalve 'kennis nemen van' ook 'weten door ervaren'.

N.a.v. Nietzsche. Na de dood van God bepaald te hebben, is de mens genoopt zijn eigen leven, met een beroep op zijn creativiteit, zin te geven. Na het wegvallen van het Geloof, scheidt de mens zijn eigen leef-kwaliteit, afhankelijk van zijn eigen vermogen hiertoe. Een vrije geest overigens is er niet, volgens Nietzsche, wel mengvormen. Zodat onze keuzes die ons leven kwaliteit geven, betrekkelijk zijn. Maar de mens kan zelf-verandering teweeg brengen. Zeker ook door de ervaringen in het doen. De opgave is de kunst tot zelf-stilering te komen, na overtuigd te zijn geraakt door ervaren.

Non verbale expressie

23/06: ... Vandaag is het midzomernachtfeest. Marein staart naar buiten, staande in de deuropening, en vindt zijn handen mooi en lief. Hij wil niet meer spijkers zonder koppen slaan, dat is dom. Want ook zijn geest wil hij respecteren. Met zijn lichaam is het onafwendbaar ook zijn geest lief te hebben. Zijn totale gesteldheid. De expressie van zijn lijfelijke aanwezigheid.

Na gegeten te hebben en na enig geklooi in het te kleine keukentje, waar iedereen elkaar in de weg loopt, de gang naar het midzomernachtfeest.

Na lang zoeken, waarbij zij elkaar mededelingen van verwonderende aard toe speelden over het ontbreken van mensen, onbewoond lijkende huizen en overweldigende stilte waarin geen enkel muzikaal geluid doorklonk dat op een feest wees, hielden zij een eenzame fietser aan die hen in zijn bloedeigen taal trachtte duidelijk te maken waar het feest zich afspeelt. Hij wees naar de bergen. Wel hadden zij hier en daar rookpluimen waargenomen. De fietser verliet hen, doch keerde korte tijd later terug en wees hen in concretere zin de weg. Zij erheen. Muziek werd hoorbaar en het doel kwam in zicht. Entree 100 Kronen...

Een jonge vrouw sprak ons aan en legde e.e.a. aan ons uit. Zij, lerares, hier woonachtig, zou spoedig terug gaan naar haar ouders in Narvik. Ze maakte door emotionele tekens duidelijk dat ze daar niet zo blij mee was... Verder een man, bas van het koor waar voorgaande vrouw het over had, die uitgebreid met ons in gesprek ging. Mijn vriend verstond hem beter omdat ik last had van de geluiden van muziek en gedans. Drie elektrische gitaren, een accordeon, een drummer en zang. Er werden voornamelijk alcoholvrije dranken genuttigd. Een vrouw van mijn leeftijd bood ons een drankje aan. De non-verbale expressie van gezichten, lichamen... Kortom, de mensen zoals je ze waar ook ter wereld kunt tegenkomen. Mijn opkomende ontroering bij het zien van de dansenden, oud en jong. De spontaniteit. En onze bas, die visser is en in 69 in Amsterdam was. Mijn vriend en ik spraken over lessen in muziek. Hij gitaar, ik piano, wat ik al enigszins kan.

... Om precies 12 uur keek Marein op zijn horloge. The moment to check his live. Midzomer in de nacht van het noorden van Noorwegen. Binnen de cirkel, met in het middelpunt de Pool. Lekker symbolisch. Een aardige drang tot changing his live with practical decisions. Symboliek van een rede, een verantwoording tegenover zichzelf...

Ach ja, zo rommel je maar aan, om jezelf ergens te krijgen. Genoeg over Noorwegen.

bij wind en regen, is er de charme van de vertrouwdheid als een er bij horen. Zon, wind, golven, regen en mijn plek.

Hij zegt: ik ben met jullie, met jullie vertrouwd, wij hebben een relatie.'

Twee vrouwen en een man zijn op dit terras aan het ruimen. Rommel-tjes, speelgoed, tijdschriften, zand van zachte zittingen op gemakkelijk zittende houten stoelen, afslaan.

Deze rommeligheid en het meisje dat Italiaans zingt, wekt een sfeer van een gezelligheid zoals die voor hem is. Het zachte, niet storende gerommel door de handelingen van de opruimers. 'Dit is gewoon mooi. Zo ontzettend goed.'

Hij haalt een rosé, twee en een half euro. Rode wijn wordt niet geschonken. Het gerommel blijkt te maken te hebben met de consequentie van het plaatsen van een nieuwe koelkast. En ze zitten hier al negen jaar. Terwijl hij al zeven jaar op dit strand komt, heeft hij ze nooit opgemerkt...

'Hoe kan dat nou? Maar deze strandafgang nam ik ook nooit.

... Hij ziet de ranke lijfjes van opgeschoten meisjes op het strand. Eén staat op haar handen, anderen gooien nat zand van de vloedlijn, naar elkaar.

Die levende lenigheid is leven. Daarvan zal hij als oudere man binnen afzienbare tijd afscheid moeten nemen.

Blikjes cola drinkende meisjes van zestien, aan het tafeltje naast hem...

Prettig soort. Die mensen. Een beperkt aantal, hier. Gemiddeld ongetwijfeld ander soort dan op het oubollige terras hiernaast. Met stomme kledjes op stomme tafeltjes. Zeikpubliek. Verkeerd gedoe.

... Hij beseft nu zo blij te zijn geleerd te hebben, dit hier te appreciëren.

SEPTEMBER: BEZOEK ANTWERPEN

Onze eilandjes

06/09: Hoe vaak al, zat ik intens tevreden, na een gemoedsrust gevende actie, achter een stevige borrel in Budapest, Praag, Brno, Weimar, Berlijn, Venetië, Bergen, Amsterdam en nu in Antwerpen, waar ik al een aantal malen rondzwierf, als een oude vogel die op wil vliegen, doch aan de straten was vast gekleefd (lettervogel).

In een mij geëigende kroeg, de kudde ontlopen. Met wie mijn genoeglijkheden te delen? Behalve, met mij zelf. In mijn dagboeken en reisjes kan ik het allemaal nalezen.

Ik, die dit noteert, wil het kenbaar maken. Verslag doen van mijn doen en wat ik daar van denk. Ik de mijneraar. Mijn moeder zij al: 'Marein is een denkertje'.

Toen ik op het station, wachtend op de vertraagde trein, zo rondkeek, ik houd van loeren, vroeg ik mij af: hoe betrekkelijk is eigenlijk de realiteit? Wachtende mensen, heen en weer lopend met hun bagage of zoals ik, zittend naast elkaar op een ijzeren bank. Een jong stel dat elkaar omarmt. Een oude man, alleen. Een vrouw van middelbare leeftijd met een leuke uitstraling.

De vrouw, en de schoonheid van het mooie ranke meisje. Waaruit bestaat het contact met deze wereld rondom? Steeds is er die afstand tot wat je realiteit kunt noemen. Allen zijn zij en ik toeschouwers. Naar elkaar. Naar de opengaande deuren van de nu gearriveerde trein. 'Zitten we allemaal op ons eigen eilandje?' Al zo lang zie ik mijzelf als de acteur in zo'n soort film, mijn film. Maar nooit is het mij gelukt het scenario ervan te schrijven. Maar nu denk ik: wie heeft er een boodschap aan, en besluit langzamerhand, op deze leeftijd mij daarover niet meer zo druk te maken en gewoon mijn dagelijkse gang te gaan, met de mensen en de dingen. De straat op, mijn kleine reisjes buiten de deur. Al mijn

Ik moet nu die richting uit want om 12 uur begint er weer een nieuwe sessie. Die wil ik eigenlijk wel volgen. Proberen de woorden van de psalmen te transformeren naar 'dichterbij'. Maar goed, voorlopig wandel ik hier nog. Zijn opwellingen die ik in de nacht heb belangrijker omdat ze natuurlijkerwijze, net als de ochtenddromen, ontstaan? Dat ik er niet speciaal over heb kunnen voorddenken? Dat deze gedachten, het 'is zo het is', meer kloppend maken? Kan ik zo'n conclusie verantwoorden of is het vuilmakerij van woorden? Want kan ik dit wel weten? Dat willen weten. Er blijven toch altijd vragen hangen. Waarom niet gewoon de overgave aan wat mij gegeven is? Maar wat is gegeven? Welke woorden verschaffen mij inzicht hierin? I.p.v. dit verstandelijke, eerder het licht? Afscheid te nemen van 'woorden teveel'. Naarmate dit te doen, er dan van overtuigd te raken dat het 'anders' kan zijn? Datgene te doen dat daartoe leidt? Overgave aan... Maar ik kan zeggen dat, vertoevend met 'de haar' de overgave wordt bewerkstelligd. Aan mij gevende aandacht. Symboliserend wat ik ook als een besef wil bereiken.

Als een plek waar ik in drijf. Zoals ooit in het vocht van de baarmoeder. Vloeistof van ontferming. Misschien zijn het mooi te maken zinnen die de schoonheid zijn, nodig om het echt tot mij te kunnen nemen, te gewone woorden opzij te schuiven. Dit te betrachten op een plek onder de zon. Een plek van de natuur, zonder voorwaarden. Zij heeft mij immers ook zonder voorwaarden gegeven. Als de vanzelfsprekendheid. De natuur spreekt dat zij mij vanzelf heeft gegeven. Mijn zelf als vanzelf..

Oprijlaan naar het klooster. Het leven is mooi, ik ben mooi.

Verliefd en Zoey, de engel

05/05: Vanmorgen op de kamer gebleven. Voel me lusteloos. Geen zin in woorden. Wil memorecorder gebruiken voor oefenen met het meer lyrische...

Was half uur te laat aan tafel. Ze waren om een of andere reden eerder begonnen. Gesprek over wat het voor mij betekent. Dat ik er dichter bij wil komen. God, de Heer te ver van mij af staat. Iemand zei, het is de vader van Christus, en die staat wel dichterbij.

Indertijd, met dat licht, heb ik dat a.h.w. ervaren. Zijn betekenis voor mij, als verzoener. Het gesprek ging over de symboliek. Dat je het niet letterlijk moet opvatten.

Naast mij zat dat aardige type vrouw, jong, niet katholiek. Net als ik, ook een buitenstaander, hier. Wij zijn hier de enige buitenstaanders, zei ik tegen haar. In de loop van het gesprek sprak ik over acceptatie en overgave. Dat dit eigenlijk hetzelfde is. Zij zei dat acceptatie heel moeilijk is. Het scheen haar ervaring. Ik vroeg: is mediteren dan een betere weg dan het woord? En zij zei: als je vijf minuten mediteert, dat je dan heen en weer gaat schuiven. Ik denk dat zij er op doelde dat je dan weer iets voor jezelf moet doen. Iemand zei: die verplichtingen die steeds in je kop zitten en die je er niet uit krijgt. Zij naast mij zei, net als ik, dat het denken moet worden uitgeschakeld... Een aantal dingen kwam overeen...

Na de afwas ging zij wandelen. Ik wist ongeveer waar en had de behoefte haar tegen te komen. Een opkomende lichte verliefdheid. Maar zij is ca. veertig, niet jonger... Ik had haar op mijn wandeling niet ontmoet. Is het toch het verlangen naar de vrouw, naar de omarming? Roept dit wederom de gedachte op over meer lyrisch mij te willen uitdrukken? De overgave, het gevoel als zodanig. Dat woorden niet leiden naar overtuiging, maar wel de daad? En de woorden die tussen mensen gewisseld worden, zoals aan tafel, ook meedoen?

Toen ik terug kwam van de wandeling, deed Zoey, de engel, open, met een mobiele telefoon aan haar oor. Mysterieus en werelds tegelijk. Slanke engel. De sfeer waarin de engel deelneemt... 'De weg om te komen, waar je wilt zijn, is te zijn waar je bent', staat in het informatieboekje voor de gasten.

Bewaak je hart

07/05: Gesprek met Ag. mijn mede buiten-staanster. Zij, bruin uiterlijk. Zij kan voor zich uit staren, met een hemelse blik...

Kloosterexpositie, waar zuster Zoey met een aantal mensen spreekt en ik aanhaal het moeilijke moment van het loslaten van de woorden en je over te geven. Zij benadrukt dat het er niet om gaat dat je er beter van wordt, maar dat de zorg voor anderen het

mond-thuis, Amsterdam-thuis is geen thuis meer. Het is een bezoekplek geworden. Want als ik daar in mijn kamer lig te kijken vanuit mijn bed, naar al die ordners enzovoorts, dan denk ik 'ja, die kunnen ook ergens anders staan, het maakt niet uit'. Mijn binding aan die kamer is niet eens zo groot, eigenlijk. Eigenlijk niet nee, eigenlijk niet. Ik ben meer gebonden aan mijn attributen. Ook hier, mijn bundel en zo. Op welke tafel het ook ligt, in welke kamer het ook plaatsvindt. Attributen beladen met mijn gevoel. Zijn zij mijn thuis? Op welke tafel ook. In welke kamer ook. Wel grappig, misschien valt het wel mee met dat thuis-gemis van mij. Maak ik mijzelf nu maar wijs. Of toch iets dat ik mij reeds heb toegeëigend?

(Ik kan deze memorecorder ook zien als een Hörbuch. Daar waren ze in 2004 al mee begonnen. Dit is een niet te verwaarlozen mogelijkheid. Misschien moet ik me daar meer op richten. En niet alles wissen. Maar dan moet ik wel duidelijk spreken. Me er wel op voorbereiden dat dit een 'hoor-sessie' is, die beluisterd kan worden op een cd door hoor-lezers, luisteraars.)

Wein, weib und gesang:

15/05 Inspreekmemo: 'Tacheles', kunstenaarscentrum... luide muziek. 'Then I take whisky, double'. 'Okay', zegt het meisje achter de bar. (Ik praat door de muziek heen, doch ben niet te verstaan als ik het later afluister.) Het is nu wel lekkere muziek, hier op het Tacheles, waar ik rustig zit tussen een aantal mensen. Blaadje gekocht van iemand die langs kwam. Daklozenblaadje. *Berliner Strassen Magazin*... De mooie vrouw die daar zit, heeft ook blijkbaar een man, die jonger is dan ik, doch dik lijf, ja... Aan de bar zit een kunstenaarstype. Zwart pak en sluik haar. Kijkt steeds mijn richting uit. Vindt mij natuurlijk veel interessanter dan die man die bij hem zit. Aldus kan ik hierop fantaseren... Ik zie net niet haar buik, maar wel aan haar rugkant de laag zittende riem, waar net een stukje bloot zichtbaar is. Het meisje tegenover mij is meer een meisje.

Ze heeft ravenzwart haar, die vrouw. Maar wat die man nou weer doet is niks...

(Leuk liedje nu. Je hebt hier toch de combinatie ‘muziek-vrouw’ eventueel. Pa, pa, pa, pa, naar beneden gaande bas, is leuk.)

Er is hier een speciale sfeer, natuurlijk. Ik ben degene die deze sfeer nu voelt. Vrouwen, meisjes, muziek, schoonheid, lichamelijkheid, een beetje geheimzinnig, een beetje vervreemdend, een beetje mystiek. Dat maakt de sfeer hier...

De vrouw staat op. Hij heeft iets Amerikaans, ja, wat moet ik zeggen, zo’n stoere Amerikaan, een beetje Ernst Hemmingway-type. Niet dat hij erop lijkt, maar toch een heel klein beetje. Ik bedoel die richting. Hij heeft een buik. Zo’n pet op, weet je wel. Met zo’n klep. Rood. Zonder reclame weliswaar, maar toch... Er staat, ‘Food, Drinks and Musik’, maar ik denk dan, Wein, Weib und Gesang. Weib staat er niet bij. Weib klinkt als wijf, maar ik bedoel meer: vrouw.

Hoe laat is het nu? Het loopt alweer tegen half vijf. Ik wil nog even naar het Bertolt Brecht-theater. Ik loop die richting wel op.

Kijk, daar komt ze weer. Ze lacht me toe en ik heb terug geknikt. Kortom, ik ben natuurlijk wel ‘iemand’. Na die knik van mij, zit ze weer met haar benen wijd, naar die kerel toe. Ze gaan weg. Ik tik in de maat van de muziek op de tafel. Ze gaan naar die atelier-galerietjes toe, daar verderop. Zij naast die stoere Amerikaanse Hemingway... Moet meer blij met mezelf zijn. Maar wel wat meer herrie in de tent, vrouwelijke herrie. Ik, bezig met fotograferen van oude affiches. Het vrouwelijke, afgescheurd maar nog zichtbaar, in de omgeving van de verdere scheursels. Ik heb dat in Praag ooit ook gedaan. Dat is toch mijn ding. Moet die dingen toch maar verzamelen. Ik heb trouwens al eerder dat soort dingen laten zien in een expositie. Why not, hè? Ik heb nog genoeg daarvan over. Oké.

(In 2010 loopt dit uit op een expositie over de troost van de schoonheid.)

eh, Danzigerstrasse. Tot volgens jaar misschien hè? Je weet maar nooit en dat is maar goed ook.

Geen moraalridder en lijfelijk:

26/05: Zo je het doet, wil je het. Het is een min of meer onbewuste wil, een werking die je zelf nog niet zo goed kent en beseft. Morele geconditioneerdheid doet je inbeelden dat je anders behoort te willen. Marein is geen moraalriddertje. Zeker niet om daarmee zijn eigen onvermogen te verbloemen. Hij wil confrontaties aan gaan. Als hij overeenkomende types ontmoet, zit hij misschien wel gebeiteld. Van zichzelf wil hij niet iets mooiers maken dan hij misschien is. Bepaald onvermogen is misschien positiever dan hij denkt. In gedachten verzonken kan hij dan de verstrooide professor zijn. Even niet open voor de ander. Zoekend naar de meest zuivere woorden. De taal, die zwanger van iets was, die eigenschappen heeft, die na haar ontoereikendheid, lijfelijk is.

Marein leest iets over kunst. Een artikel waarin Olafur Eliassen, kunstenaar uit IJsland, professor aan de universiteit der kunsten te Berlijn, zegt: Das Warum ist entscheidend (beslissend) en kunst pingpongt tussen object en subject en schoonheid, ligt in de waarneming, niet in het kunstwerk. In universele schoonheid gelooft hij niet. Je neemt een kunstwerk in een ruimte waar en tegelijkertijd 'agiert es in raum', zodat ik mij ook als object voel.

(Marein voelt zich sterk aangesproken, daarom noteerde hij dit ook. Je bent als toeschouwer onderdeel van het kunstwerk. De context kan hier veel toe bijdragen.) Waarom maakt iemand wat hij/zij maakt en wat heeft hij/zij er mee voor? Om het waarom te activeren dien je de context te veranderen. De arbeid meenemen in de wereld. (Als onderdeel van het kunstwerk, kun je het kunstwerk intensiveren.)

Op 'de schoonheid waarvan je onderdeel kunt zijn', zal Marein in 2010 uitgebreid terugkomen.

Berlijn heeft 60.000 kunstenaars, 6000 wijden zich alleen aan de kunst, 600 kunnen er van leven, 60 zijn wereldberoemd. Meer dan in New York. Probleem is dat het geloof aan de oorzaak-gevolg-werking waardoor kunst de wereld veranderen kan, aan de academie niet 'ausreichend unterstützt wird. Statt dessen will ich vermitteln. Alles hat Konsequenzen' en het loont zich, kunst te maken, zegt hij.